

Міністерство освіти і науки України

Харківський національний університет імені В.Н. Каразіна

Кафедра економічної теорії та економічних методів управління

ЗАТВЕРДЖУЮ

Декан економічного факультету

Віталій ДЯЧЕК

серпень 2025 р.

РОБОЧА ПРОГРАМА НАВЧАЛЬНОЇ ДИСЦИПЛІНИ

Методика викладання економічних дисциплін

(назва навчальної дисципліни)

рівень вищої освіти Третій (доктор філософії) рівень вищої освіти

галузь знань С Соціальні науки, журналістика, інформація та міжнародні відносини
(шифр і назва)

спеціальність С1 Економіка та міжнародні економічні відносини
оміка (шифр і назва)

освітня програма Економіка
(шифр і назва)

спеціалізація С1.01 Економіка

вид дисципліни Обов'язкова
(обов'язкова / за вибором)

факультет Економічний

2025 / 2026 навчальний рік

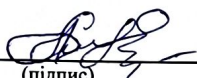
Програму рекомендовано до затвердження вченою радою економічного факультету
“ 26 ” серпня 2025 року, протокол № 18

РОЗРОБНИК ПРОГРАМИ: **Володимир СОБОЛЄВ**, доктор економічних наук, професор
закладу вищої освіти кафедри економічної теорії та економічних методів управління

Програму схвалено на засіданні кафедри економічної теорії та економічних методів
управління

Протокол від “ 26 ” серпня 2025 року № 2

Завідувач кафедри економічної теорії та економічних методів управління

 Андрій ГРИЦЕНКО
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено з гарантом освітньої програми (керівником проєктної групи)
Економіка
назва освітньої програми

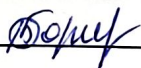
Гарант освітньої програми (керівник проєктної групи)

 Володимир СОБОЛЄВ
(підпис) (прізвище та ініціали)

Програму погоджено науково-методичною комісією економічного факультету
назва факультету, для здобувачів вищої освіти якого викладається навчальна дисципліна

Протокол від “26”серпня 2025 року протокол № 1

Голова науково-методичної комісії економічного факультету

 Дар'я ЗАГОРСЬКА

ВСТУП

Програма навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» складена відповідно до освітньо-наукової програми підготовки третього (доктор філософії) рівня вищої освіти «Економіка».

Галузь знань: С Соціальні та поведінкові науки

Наукова спеціальність: С1 Економіка та міжнародні економічні відносини

1. Опис навчальної дисципліни

1.1. Мета викладання навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» полягає у знайомстві з методикою викладання економічної теорії, вивченні методів викладання економічної теорії у ВНЗ, методів підвищення ефективності викладацької діяльності та новітніх методів викладання

1.2. Основні завдання вивчення дисципліни

Основними завданнями вивчення дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» є:

- - ознайомлення з методикою проведення аудиторних занять;
- - освоєння методики підготовки та проведення лекцій і семінарських занять;
- - дослідження методів організації самостійної роботи студентів;
- - дослідження методики оцінювання студентів;
- - аналіз використання новітніх методів навчання

1.3. Кількість кредитів: 3 кредити ECTS.

1.4. Загальна кількість годин: 90 годин.

1.5. Характеристика навчальної дисципліни	
Вибіркова	
Денна форма навчання	Заочна (дистанційна) форма навчання
Рік підготовки	
1-й	-й
Семестр	
2-й	-й
Лекції	
16 год.	год.
Практичні, семінарські заняття	
14 год.	год.
Лабораторні заняття	
-	-
Самостійна робота	
60 год.	год.
Індивідуальні завдання	

1.6. Перелік компетентностей, що формує дана дисципліна:

ЗК02. Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

СК02. Здатність усно і письмово презентувати та обговорювати результати наукових досліджень та/або інноваційних розробок українською та англійською мовами.

СК04. Здатність здійснювати науково-педагогічну діяльність у закладах вищої освіти.

1.7. Перелік результатів навчання, що формує дана дисципліна:

РН04. Застосовувати сучасні інструменти і технології пошуку, оброблення та аналізу інформації, зокрема, статистичні методи аналізу великих масивів даних та/або складної структури, спеціалізоване програмне забезпечення та інформаційні системи.

РН06. Вільно презентувати та обговорювати з фахівцями і нефахівцями результати досліджень, теоретичні та практичні проблеми економіки державною та іноземною мовами, кваліфіковано відображати результати досліджень у наукових публікаціях у провідних наукових виданнях.

РН07. Застосовувати інноваційні науково-педагогічні технології, формувати зміст, цілі навчання, способи їх досягнення, форми контролю, нести відповідальність за ефективність освітнього процесу з дотриманням норм академічної етики та доброчесності.

РН09. Формувати і перевіряти гіпотези; використовувати для обґрунтування висновків належні докази, зокрема, результати теоретичного аналізу, емпіричних досліджень і математичного та/або комп'ютерного моделювання, наявні літературні дані.

1.8. Пререквізити: Сучасна теоретична економіка.

2. Тематичний план навчальної дисципліни.

Змістовий модуль 1. Методика викладання у ЗВО

Тема 1. Предмет та метод методики викладання економічних дисциплін.

Тема 2. Методика підготовки та читання лекцій з економічних дисциплін.

Тема 3. Самостійна робота студентів: її значення та організація.

Тема 4. Методика підготовки та проведення практичних занять з економічних дисциплін.

Тема 5. Особливості викладання економічних дисциплін в середніх навчальних закладах.

Тема 6. Використання сучасних технічних засобів та інформаційних технологій в процесі викладання економічних дисциплін.

Тема 7. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічних дисциплін.

Змістовий модуль 2. Методика підвищення ефективності навчального процесу

Тема 8. Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.

Тема 9. Роль особистості викладача в навчальному процесі.

Тема 10. Психологічні аспекти педагогічної діяльності.

Тема 11. Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.

3. Структура навчальної дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін»

Назва розділів і тем	Кількість годин					
	Денна форма					
	Усього	У тому числі				
		Л.	П.	Лаб.	Інд.	С.р.
Розділ 1. Методика викладання у ЗВО						

Тема 1. Предмет та метод методики викладання економічних дисциплін.	30	6	4			20
Тема 2. Методика підготовки та читання лекцій з економічних дисциплін.						
Тема 3. Самостійна робота студентів: її значення та організація.						
Тема 4. Методика підготовки та проведення практичних занять з економічних дисциплін.	30	5	6			19
Тема 5. Особливості викладання економічних дисциплін в середніх навчальних закладах.						
Тема 6. Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічних дисциплін.						
Тема 7. Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічних дисциплін.						
Розділ 2. Методика підвищення ефективності навчального процесу						
Тема 8. Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.	30	5	4			21
Тема 9. Роль особистості викладача в навчальному процесі.						
Тема 10. Психологічні аспекти педагогічної діяльності.						
Тема 11. Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.						
Усього	90	16	14		10	60

4. Теми семінарських (практичних) занять

№ з/п	Назва теми	Кількість годин
1.	Предмет та метод методики викладання економічних дисциплін.	1
2.	Методика підготовки та читання лекцій з економічних дисциплін.	2
3.	Самостійна робота студентів: її значення та організація.	1
4.	Методика підготовки та проведення практичних занять з економічних дисциплін.	1
5.	Особливості викладання економічних дисциплін в середніх навчальних закладах.	1
6.	Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічних дисциплін.	2
7.	Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічних дисциплін.	1
8.	Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.	1
9.	Роль особистості викладача в навчальному процесі.	1
10.	Психологічні аспекти педагогічної діяльності.	2

11.	Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.	2
	Разом	14

5. Завдання для самостійної роботи

№ з/п	Види, зміст самостійної роботи	Кількість годин
1.	Предмет та метод методики викладання економічних дисциплін.	4
2.	Методика підготовки та читання лекцій з економічних дисциплін.	6
3.	Самостійна робота студентів: її значення та організація.	6
4.	Методика підготовки та проведення практичних занять з економічних дисциплін.	6
5.	Особливості викладання економічних дисциплін в середніх навчальних закладах.	4
6.	Використання сучасних технічних засобів в процесі викладання економічних дисциплін.	6
7.	Методика підготовки та проведення заліків та іспитів з економічних дисциплін.	6
8.	Загальні методичні рекомендації підвищення ефективності навчального процесу.	6
9.	Роль особистості викладача в навчальному процесі.	5
10.	Психологічні аспекти педагогічної діяльності.	6
11.	Застосування нових форм і методів навчання в економічній освіті.	5
	Разом	60

6.Індивідуальні завдання

Індивідуальне навчально-дослідне завдання для студентів денної форми навчання передбачає формування методичного забезпечення з обраної дисципліни, що надає змогу розвитку практичних дидактичних навичок та закріплення набутих теоретичних знань з дисципліни, принципів та методів забезпечення ефективності навчального процесу, його практикоорієнтованості.

7. Методи навчання

Передбачено поєднання сучасних та традиційних методів навчання: вербальних та наочних, лекційних та практичних, пояснювально-ілюстративних та проблемних, дослідницьких; аудиторних та дистанційних, стимулювання та оцінки (контролю) тощо.

8.Методи контролю

Контроль рівня знань є невід’ємною складовою навчального процесу. Оцінювання знань студентів з дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін» враховує всі види занять, передбачених навчальним планом. Перевірка знань та навичок здобувачів проводиться за допомогою поточного, проміжного й підсумкового контролю.

Під час вивчення дисципліни «Методика викладання економічних дисциплін а» застосовуються наступні методи оцінювання знань:

- поточний контроль здійснюється на практичних заняттях під час рішення задач, розв’язання практичних завдань та кейсів;
- проміжний контроль здійснюється під час усних відповідей аспірантів.
- підсумковий контроль проводиться за допомогою проведення іспиту.

Результати складання екзамену оцінюються за шкалою балів, еквівалентною чотирибальній шкалі («відмінно», «добре», «задовільно», «незадовільно»).

Оцінка, еквівалентна «відмінно», виставляється, якщо аспірант виявив всебічно системні та глибокі знання, в повному обсязі твердо засвоїв весь програмний матеріал, вичерпно та послідовно дав відповіді на всі питання екзаменаційного білета, тісно пов'язує теорію з практикою, показує знання літератури, вміння самостійно аналізувати та тлумачити економічні норми та поняття і застосовувати їх при вирішенні завдань, правильно аргументує висновки, вміє самостійно узагальнювати матеріал і логічно його викладати, не допускаючи помилок.

Оцінка, еквівалентна «добре», виставляється, якщо аспірант твердо знає програмний матеріал, має навички аналізу та тлумачення економічних норм та понять, логічно відповідає на поставлені питання, не допускає суттєвих помилок.

Оцінка, еквівалентна «задовільно», виставляється, якщо аспірант засвоїв основний матеріал, але не знає окремих деталей, допускає неточні відповіді та формулювання понять, порушує послідовність у викладенні програмного матеріалу, має прогалини в знаннях.

Оцінка, еквівалентна «незадовільно», виставляється, якщо аспірант не знає значної частини програмного матеріалу, допускає суттєві помилки, не володіє навичками застосування економічних норм, які забезпечували б вирішення професійних завдань.

Підсумкова оцінка виводиться за сумою балів, набраних аспірантом за роботу протягом семестру (з урахуванням самостійної роботи, поточного і проміжного контролю) та за результатами підсумкового контролю (екзамену), що дає змогу оцінити знання аспірантом усього курсу дисципліни.

9. Шкала оцінювання

Сума балів за всі види навчальної діяльності протягом семестру	Оцінка	
	для чотирирівневої шкали оцінювання	
90 – 100	відмінно	
70-89	добре	
50-69	задовільно	
1-49	незадовільно	

10.Рекомендована література

Основна література

1. Аксьонова О.В. Методика викладання економічних дисциплін: Навч.посіб. Київ: КНЕУ, 2006. 708 с.
2. Базилевич В. Д. Економічна наука та освіта в епоху системних трансформацій: нові виклики та запити до фундаментальної теорії. *Економіка України*. 2016. № 8. С.78-90.
3. Базилевич В.Д., Ільїн В.В. Метафізика економіки: підручник. Київ: Знання. 2007. 718 с.
4. Балягіна І.А., Богорад М.А., Ковальчук Г.О. Методика викладання економіки: Навч.-метод.посіб.для самост.вивч. дисц. Київ: КНЕУ, 2003. 341 с.

5. Гражевська Н. І. Еволюція сучасних економічних систем: навч. посіб. Київ: Знання, 2011. 286 с.
6. Грицуленко С.І., Потапова-Сінько Н.Ю., Гарбера К.М. Методика викладання економічних дисциплін: навч. посіб. [для студ. вищ. навч. закл.]. Одеса: ОНАЗ ім. О.С. Попова, 2012. 224 с.

Допоміжна література

7. Каленюк І. С. Освіта в економічному вимірі: потенціал та механізми розвитку. Київ: ТОВ «Кадри», 2001. 326 с.
8. Ковальчук Г. О. Активізація навчання в економічній освіті. К: КНЕУ, 2003. 298 с.
9. Методика викладання економіки. Збірник кейсів, ситуативних вправ та розвиваючих завдань: навч.посіб./ [О.А. Булавіна, І.А. Балягіна, М.А. Богорад та ін.]: за заг.ред. О.А. Булавіної. Київ: КНЕУ, 2010. 300 с.
10. Найдьонов І.М. Викладання фінансово-економічних дисциплін: методика, технологія, управління [текст]: навч. посіб. Київ: «Центр учбової літератури», 2014. 432 с.
11. Ситуаційна методика навчання: теорія і практика / Упор. О. Сидоренко, В. Чуба. Київ: Центр інновацій та розвитку, 2001. 256 с.
12. Терентьєва Н.О., Кузьменко В.В. Методика викладання економічних дисциплін у вищій школі: Навчальний посібник. Херсон: РІПО, 2010. 150 с.

11. Посилання на інформаційні ресурси в Інтернеті, відео-лекції, інше методичне забезпечення

1. Державна служба статистики України. URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
2. Інститут економіки і прогнозування НАН України. URL: <http://www.ief.org.ua>
3. Міжнародний центр перспективних досліджень. URL: <http://www.icps.kiev.ua>
4. Національна бібліотека України ім. В.І. Вернадського. URL: <http://www.nbuv.gov.ua>
5. Офіційний сайт Міністерства освіти і науки України. URL: <https://mon.gov.ua/ua>
6. Eurostat. European statistics. URL: <http://ec.europa.eu/eurostat>
7. [Global Education Monitoring Report. Unesco. URL: https://en.unesco.org/gem-report/allreports](https://en.unesco.org/gem-report/allreports)
8. [Human Development Reports. United Nations Development Programme. URL: http://hdr.undp.org/en](http://hdr.undp.org/en)

